

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کارگاه آشنایی با

تدوین طرح درس

Lesson Planning Vs Curriculum

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
ARDABIL UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES

دانشکده پزشکی و پیراپزشکی

دفتر مطالعات و توسعه آموزش
(EDO)

کارگاه آشنایی با تدوین طرح درس (Lesson plan)

کارگاه آموزشی توانمندی سازی - ویژه اعضای هیأت علمی

دکتر آرمون

مدیر دفتر مطالعات و توسعه آموزش دانشکده پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

۱۴۰۳

اهداف کارگاه:

- ۱- فرصتی برای تبادل تجربیات حول محور طراحی و تدوین طرح درس و طرح دوره
 - ۲- آشنایی با حیطه ها و سطوح یادگیری
 - ۳- فراهم آوردن زمینه ی لازم برای مهارت در تدوین طرح درس و طرح دوره
- به صورت عملیاتی و از طریق کارگروهی:**
- برای یک درس، طرح دوره بنویسید.
- برای یک جلسه از یک درس، طرح درس بنویسید.

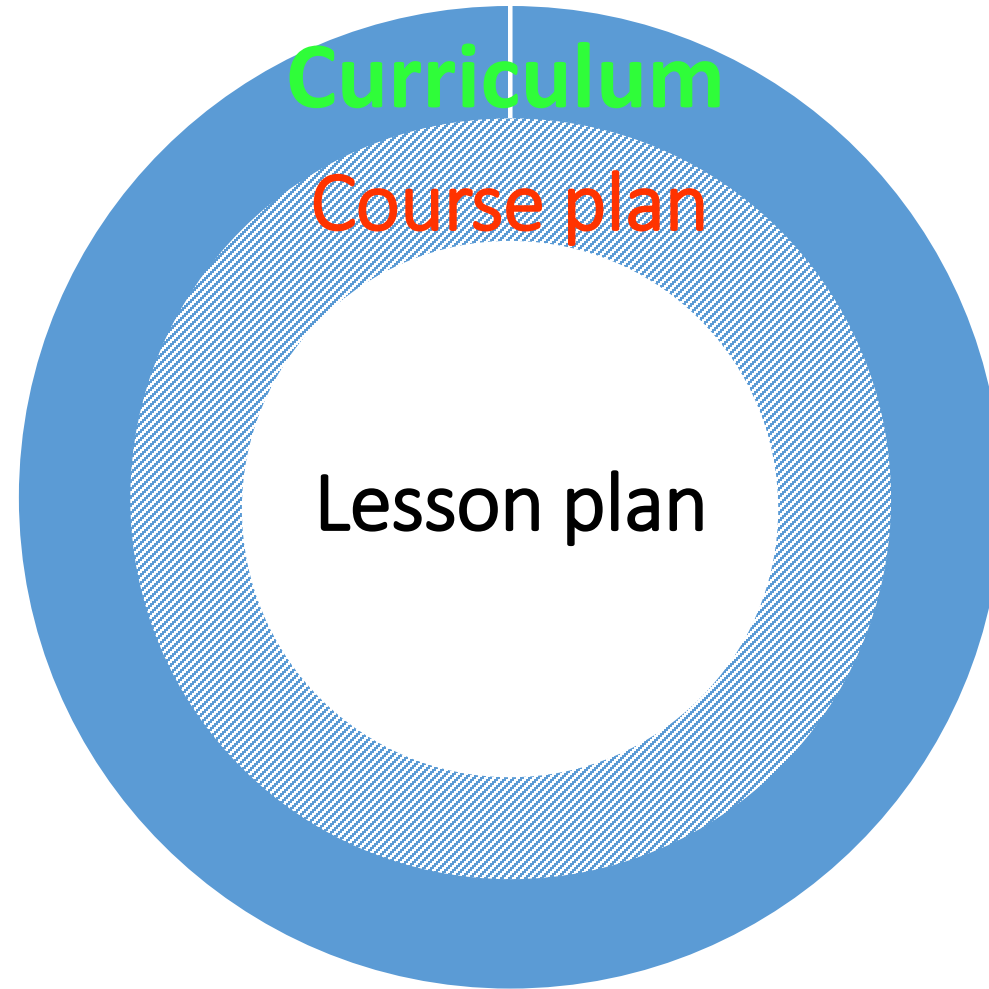
مقدمه

یکی از دغدغه‌های هر استادی، مدیریت کلاس به بهترین شیوه‌ی ممکن است. بنابراین قبل از شروع سال تحصیلی یا شروع هر دوره‌ی آموزشی، سؤالاتی از این قبیل در ذهن استاد ایجاد می‌شود:

- دانشجویان در طول مدت این کلاس (دوره) چه مطالبی را باید بیاموزند؟
- چه روش تدریس اثربخشی را برای آموزش این درس انتخاب کنم؟
- برای هر مبحث چه مدت زمانی را در نظر بگیرم؟
- ساختار هر جلسه از کلاس من به چه صورتی باشد؟
- برای آموزش این درس، به چه فعالیت‌ها و ابزارهایی کمک آموزشی نیاز دارم؟
- با چه روش‌هایی میزان یادگیری و پیشرفت فراگیران را بسنجم؟

پاسخ‌هایی که از سوی استاد به این سؤالات داده می‌شود، در مجموع، یک طرح درس استاندارد را تشکیل می‌دهند که می‌توان آن را به عنوان یک نقشه‌ی راه برای استاد در نظر گرفت. با نوشتن طرح درس دقیق و منسجم، استاد می‌تواند برای فعالیت‌های آموزشی خود، به صورت جلسه به جلسه، روزانه، هفتگی، ماهانه، ترمی و سالانه برنامه‌ریزی کند.

برنامه درسی

تعریف کوریکولوم Curriculum

- اصطلاح **برنامه درسی** که در دانشگاه‌های علوم پزشکی به آن **کوریکولوم** گفته می‌شود و در واقع دست اندرکاران آموزشی بجای ترجمه آن همان **اصطلاح انگلیسی** آن را به کار می‌برند از نظر لغت شناسی از واژه لاتین **currere** به معنای میدان مسابقه یا راهی که باید طی شود گرفته شده است.
- کوریکولوم یا برنامه ریزی درسی را سازماندهی یک سلسله فعالیتهای یاددهی- یادگیری جهت ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار یادگیرنده و ارزشیابی میزان تحقق این تغییرات می‌دانند.
- **بورد آموزشی انگلیس** کوریکولوم را بیان اهداف کلی و عینی، محتوا، تجارب، پیامدها و فرایندهای یک برنامه آموزشی که در آن ساختار آموزشی سازماندهی برنامه و روشهای مورد انتظار از نظر یاددهی- یادگیری، بازخورد و نظارت پیش بینی شده باشد. تعریف می‌کند.

بخش های کوریکولوم Curriculum

- از مهمترین عناصر کوریکولوم می توان به عناصر **هدف، محتوا، روشهای یاددهی یادگیری و ارزشیابی** اشاره کرد.
- **هدفهای آموزشی** مسیر حرکت و غایت آموزش را مشخص میکند همه مراحل برنامه درسی نیازمند وجود هدف می باشد.
- عنصر **محتوا** به آنچه دانشجو باید برای رسیدن به هدف مد نظر باید بیاموزد اشاره دارد
- **روشهای یاددهی - یادگیری** مهمترین قسمت اجرایی برنامه درسی میباشد که تا حد زیادی در اختیار مدرس است و به کارگیری آن به علم و هنر وی بستگی دارد.
- **ارزشیابی** میزان تحقق هدفها و بررسی مشکلات فرایند تدریس و یادگیری را نشان می دهد.

بخش های کوریکولوم Curriculum

- مشهورترین برداشت ارائه شده درباره عناصر کوریکولوم، طبقه بندی الگوی فرانسیس کلاین است که در قالب ۹ عنصر زیر می باشد:
- اهداف، مواد آموزشی، محتوا، فعالیتهای یادگیری، راهبردهای یادگیری، ارزشیابی، گروه بندی، زمان و فضا
- ارتباط بین عناصر و اجزای کوریکولوم به صورت متقابل است.
- با انتخاب و سازماندهی صحیح عناصر برنامه درسی می توان فرصتهای یادگیری بهتری برای دانشجویان ایجاد نمود.

تعریف طرح دوره Course plan

طرح دوره سندی است که در آن مشخصات طراحی یک دوره بطور کامل ثبت می گردد و کلی تر از طرح درس است.

در رشته پرستاری «درس بیوشیمی - دو واحد» یک دوره محسوب می شود. هر دوره دو واحدی تئوری معمولا از ۱۷ جلسه یا درس «Lesson» تشکیل می شود.

طرح درس تنها در محدوده یک درس تدوین می شود. برای کامل بودن کار برای هر دوره باید به **تعداد جلسات** آموزشی طرح درس تهیه شده باشد.

تعریف طرح درس Lesson plan

طرح درس در حقیقت نوعی برنامه‌ریزی است که به استاد کمک می‌کند فرایند تدریس خود را خیلی هدفمندتر و اصولی‌تر انجام دهد، داشتن یک طرح درس نه تنها به مدرس کمک می‌کند زمان کلاس‌های خود را خیلی بهتر مدیریت کند، بلکه کلاس‌های وی را منظم‌تر می‌کند و به دلیل برنامه‌ریزی درست و اصولی و رعایت تقدم و تأخر سرفصل‌های درسی، میزان بازدهی کلاس و یادگیری فراگیران را نیز به طرز قابل توجهی بهبود می‌بخشد.

طرح درس روزانه

استاد می تواند طرح درس را برای یک جلسه تدریس (روزانه)، یک هفته (هفتگی)، یک ماه (ماهانه)، یک ترم (ترمی) یا یک سال تحصیلی (طرح درس سالانه) تدوین کند.

طرح درس روزانه: پیش بینی مجموعه ی فعالیت هایی است که مدرس از پیش برای رسیدن به یک یا چند هدف آموزشی در یک جلسه ی تدریس تدارک می بیند.

چرا باید طرح درس اختصاصی خود را داشته باشیم؟

شما می‌توانید از طرح درس‌های آماده هم استفاده کنید، اما بیایید این موضوع را از زاویه‌ی دیگری بررسی کنیم، فرض کنید شما استاد درس هماتولوژی هستید و این درس را در دو دانشکده مختلف تدریس می‌کنید، یکی از دانشکده‌ها مجهز به یک آزمایشگاه پیشرفته است و دانشکده دیگر آزمایشگاهی ندارد که بتوانید از آن استفاده کنید.

حال اگر از یک برنامه‌ی آماده استفاده کنید، آیا می‌توانید آن را در هر دو کلاس اجرا کنید؟ احتمالاً پاسخ خیر است و مجبور خواهید شد با توجه به شرایط و امکانات هر دانشکده، برنامه‌ی تدریس خود را تغییر دهید.

فرایند تدوین طرح درس

- تدوین طرح درس توسط استاد
- بررسی در گروه جهت تطبیق میزان پوشش محتوایی و رعایت ساختاری طرح درس و تایید توسط مدیر گروه
- بررسی توسط **EDO** و **EDC** و تایید نهایی
- بازنگری دوره ای

مسائل تدوین طرح درس

نتیجه بررسی طرح درس های تدوین شده توسط اساتید در ترم های قبل، نشان دهنده ایرادهای زیر در نگارش طرح درس بوده است:

- اشکال در نوشتن اهداف در طرح درس
- ایراد در مشخص نمودن حیطه های یادگیری اهداف
- ایراد در تمایز بین طرح دوره و طرح درس های نوشته شده
- عدم پوشش کامل محتوایی استانداردهای کوریکولوم های آموزشی

چگونه یک طرح درس استاندارد بنویسیم؟

برای نوشتن یک طرح درس اصولی قبل از هر چیز باید به شرایط محیط آموزشی (دانشکده) و تقویم تحصیلی توجه کنید، همچنین زمان بندی امتحانات، شروع و پایان ترم، جلسات حل تمرین و پرسش و پاسخها، تعداد دانشجویان، روش های آموزش و ارزشیابی را هم مد نظر داشته باشید.

بخش های یک طرح درس روزانه :

الف (مرحله ی طراحی) (فعالیت های قبل از تدریس)

۱. موضوع درس
۲. هدف کلی درس
۳. اهداف جزئی درس (اهداف اختصاصی)
۴. اهداف رفتاری درس
۵. روش و فنون تدریس و وسایل کمک آموزشی

ب (مرحله ی اجرا) (فعالیت های ضمن تدریس)

- ۱- ارزش یابی تشخیصی و آزمون ورودی
- ۲- ارائه ی درس: - ایجاد انگیزه (آمادگی مدرس و فراگیر)
- تدوین هدف های رفتاری (از ساده به مشکل)

ج (مرحله ی ارزشیابی) (فعالیت های ضمن و پس از تدریس)

- ۱- ارزشیابی در جریان تدریس - ارزشیابی تکوینی
- ۲- ارزشیابی در پایان تدریس - ارزشیابی تراکمی

**فرمت طرح دوره و طرح درس
و چگونگی تدوین آن**

فرم تدوین طرح درس روزانه استاد

الف: طرح دوره (Course plan)

عنوان درس:	نام استاد درس: دکتر
پیش نیاز درس:	رشته و مقطع: پزشکی- دکتری حرفه ای
هدف کلی درس:	تعداد و نوع واحد: ... نظری ... عملی
آشنایی دانشجویان یا میحت	
اهداف اختصاصی: (جدول زمان بندی جلسات)	

شماره جلسه	عنوان یا موضوع هر جلسه
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	

نحوه ارائه درس (Teaching Method): سخنرانی پرسش - پاسخ بحث گروهی آزمایشگاهی نمایشی حل مسأله
 نحوه ارزشیابی: تکوینی (میان ترم) تراکمی (پایان ترم) کتبی-تشریحی تستی شفاهی عملی
 فهرست منابع درس:

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردن
JORDAN UNIVERSITY OF MEDICINE

دانشکده پزشکی و یوایزگی

دفتر مطالعات و توسعه آموزش

(EDO)

فرم تدوین طرح درس روزانه استاد

الف: طرح دوره (Course plan)

عنوان درس:

نام استاد درس: دکتر

پیش نیاز درس:

رشته و مقطع: پزشکی- دکتری حرفه ای

تعداد و نوع واحد: نظری عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مبحث

اهداف اختصاصی: (جدول زمان بندی جلسات)

شماره جلسه	عنوان یا موضوع هر جلسه
۱	
۲	
۳	
۴	

	۱۴
	۱۵
	۱۶

- نحوه ارائه درس (Teaching Method): سخنرانی پرسش - پاسخ بحث گروهی آزمایشگاهی نمایشی حل مسأله
- نحوه ارزشیابی: تکوینی (میان ترم) تراکمی (پایان ترم) کتبی: (تشریحی تستی) شفاهی عملی
- فهرست منابع درس:

فرم تدوین طرح درس روزانه استاد

عنوان درسی:	موضوع درس:	رشته و مقطع تحصیلی:	نیمسال و سال تحصیلی:	شماره جلسه*:			
.....	پزشکی - دکتری حرفه ای	نیمسال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۰	۱			
هدف کلی: دانشجویان باید با آشنا شود.							
تدوین کننده: دکتر.....							
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱		شناختی یا عاطفی یا مهارتی-حرکتی	کلاس	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور و دقیقه
۲						
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							
۹							
۱۰							

تنظیم بخش های یک طرح درس روزانه

۱- موضوع یا عنوان درس

عنوان درس باید به طور دقیق نوشته شود؛ مثلاً اگر عنوان درس را «فشارسنج» بنویسیم، عنوان گویایی نیست، بلکه بهتر است بنویسیم: «چگونه می توان از فشارسنج استفاده کرد؟» یا «طریقه ی استفاده از فشارسنج ها».

استاد هر اندازه به تجزیه و تحلیل موضوعات مسلط باشد بهتر می تواند برای آن، عنوان مناسب انتخاب کند.

تنظیم بخش های یک طرح درس روزانه

۲- نگارش هدف کلی درس

هدف های کلی (goals) یک مبحث درسی، بیان گسترده ای است که نتیجه ی کار استاد یا اساتید را که، همان هدف تدریس است، نشان می دهد.

مانند: «درک یک پدیده خاص»، «کسب مهارت در یک فعالیت»، «ایجاد علاقه به یک موضوع»، «درک مفاهیم یک مبحث درسی» و... که معمولاً به علت عدم صراحت، مبهم و قابل تعبیر و تفسیر هستند.

با توجه به دلایل وجود اهداف کلی :

- هر هدف کلی بایستی یک حالت کلی مبهم و گنگ را دارا باشد.
- بایستی پس از حصول چند هدف جزئی مورد دستیابی قرار گیرد.
- مثال : هدف کلی :
- آشنا کردن استادان با طراحی طرح دوره و طرح درس.
- فراگیر در پایان دوره آموزشی با بیماریهای شایع داخلی آشنا شود.
- مثال هدف کلی: آشنایی فراگیران با بیماریهای عروق کرونر قلب

تنظیم بخش های یک طرح درس روزانه

ویژگی های هدف کلی

- (۱) اهداف کلی، نیازها و خصوصیات فراگیران را مورد توجه قرار دهد.
- (۲) اهداف کلی درس، مقاصد و انتظارات با واژه های غیر رفتاری و مبهم بیان گردد.
- (۳) فهرست اهداف کلی تمام نتایج واحد درسی را در برگیرد (منظور حیطه های سه گانه و طبقات آن هاست).

تنظیم بخش های یک طرح درس روزانه

۳- اهداف رفتاری

- پس از نوشتن هدف کلی، طراح باید هدف های جزئی را تبدیل به هدف های رفتاری نماید. هدف های رفتاری هر جلسه تدریس باید با توجه به شرایط، ضوابط و امکانات متناسب با سطوح مختلف حیطه های یادگیری تنظیم شود. سپس براساس سلسله مراتب از آسان به مشکل و یا به صورت پیش نیاز و پس نیاز مرتب گردد.
- هدفی را رفتاری گویند که ((رفتار)) و یا عملی که بروز آن از فراگیر انتظار می رود به صورت فعلی قابل مشاهده و اندازه گیری تدوین کرده باشند.
- یک هدف رفتاری دقیقاً به مدرس و فراگیر نشان می دهد که در پایان دوره چه رفتار یا عملکردی از فراگیران انتظار می رود و مورد سنجش قرار می گیرد.
- استفاده از این نوع هدفها کار طرح و اجرای آموزش را برای استاد آسان
- می کند.
- هدفهای رفتاری عمل ارزشیابی استاد از آموخته های دانشجویان را آسان می سازد.

ویژگی های هدف رفتاری

- (۱) هدف رفتاری به وضوح و قابل فهم بیان شده است.
- (۲) افعال بکار برده شده کاملاً قابل رویت و اندازه گیری و مانع از اشتباه ارزش یابی است.
- (۳) هدف رفتاری با توجه به فعالیت های فراگیران تهیه و تنظیم شده است.
- (۴) هدف رفتاری معیارهای مشخصی را برای سنجش یادگیری فراگیران فراهم ساخته است.
- (۵) هدف رفتاری در ۳ بعد دانش ها، نگرش ها و مهارت ها تنظیم شده است.
- (۶) هر یک از هدف های رفتاری با هدف کلی مربوط ارتباط دارد.
- (۷) هدف رفتاری واقع بینانه تنظیم شده است.
- (۸) اهداف رفتاری به صورت نتایج یادگیری مورد نظر ارائه گردید.
- (۹) هر یک از اهداف رفتاری در یک جمله تدوین گردید. (به صورت سوم شخص، زمان حال ساده).
- (۱۰) تعداد اهداف رفتاری برای توصیف و بیان هدف کلی، کافی است.

مثال هایی از اهداف رفتاری

- فراگیر بتواند برای تدریس درس بخصوصی یک طرح درس طراحی نماید .
- دانشجو بتواند قد نوزاد را در حالت خوابیده و با ۱ درصد خطا اندازه گیری کند.
- فراگیر بتواند اجزای تشکیل دهنده دندان را از خارج به داخل به ترتیب نام ببرد.
- فراگیر قادر باشد در پایان دوره آموزشی فرایند CPR یک نفره را با حداکثر ۵۰ درصد خطا روی مولاژ اجرا نماید.
- طرح درس نوشته شده را با استفاده از جدول ارزیابی با دقت صد درصد ارزیابی نماید.

فرم تدوین طرح درس روزانه استاد

عنوان درسی:	موضوع درس:	رشته و مقطع تحصیلی:	نیمسال و سال تحصیلی:	شماره جلسه*:			
.....	پزشکی - دکتری حرفه ای	نیمسال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۰	۱			
هدف کلی: دانشجو باید با آشنا شود.							
تدوین کننده: دکتر.....							
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱		شناختی یا عاطفی یا مهارتی-حرکتی	کلاس	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور و دقیقه
۲						
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							
۹							
۱۰							

تنظیم بخش های یک طرح درس روزانه

۴- حیطه های یادگیری اهداف آموزشی

۱. حیطه شناختی (Knowledge) Cognitive Domain

۲. حیطه نگرشی Attitude Domain

۳. حیطه عملکرد Psychomotor Domain

حیطه های یادگیری

شناختی: یکی از ارکان یادگیری **شناخت** و **آگاهی** است. یعنی اگر یادگیرنده به فهم و درک نائل نشود یادگیری تحقق پیدا نمی کند. منظور از درک و فهم، دانستن رابطه ی اجزای یک مفهوم و شناخت ویژگی های ذاتی آن مفهوم است.

عاطفی: ولی شناخت برای یادگیری موثر، کافی نیست. **علاقه** و **گرایش** فرد به موضوع نیز رکن یادگیری است. تا فرد از درون نسبت به چیزی انگیزه نداشته باشد برای یادگیری آن چیز به تلاش و تکاپو نمی افتد و رفتار او تغییر نمی کند.

مهارتی - حرکتی: شرط دیگر یادگیری **عمل کردن** و **تجربه ی عملی** است.

سوال

آیا تفکیک اهداف اختصاصی به سه حیطه ی شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی ضروری است؟

با توجه به این که تفکیک اهداف لازم است، به دو نکته هم باید توجه داشت:

(۱) تفکیک اهداف به حیطه های سه گانه **نباید** این تصور را به وجود آورد که در یادگیرنده سه بخش جدا از هم وجود دارد که هر کدام مجزا از بخش دیگر دارای مکانیسم خاصی است و الزاماً برای تحقق هر بخش آن باید روش های ویژه ای پیش بینی کرد. بلکه انسان یک کل واحدی است که به اجزا و بخش های مختلف، تجزیه و تفکیک پذیر نیست و یک شخصیت دارد. به همین دلیل یادگیری نیز یک امر واحدی است و تفکیک آن به سه حیطه فقط **جنبه ی اعتباری** دارد و برای سهولت برنامه ریزی است.

(۲) سهم و جایگاه حیطه های سه گانه در همه ی موضوعات و زمینه ها **یکسان** نیست. با این که در هر یادگیری هر سه حیطه نقش دارند، اما به تناسب ماهیت موضوع یادگیری، یکی از این سه حیطه **«محور»** قرار می گیرد و دو حیطه ی دیگر در خدمت آن قرار می گیرند.

Bloom's Taxonomy

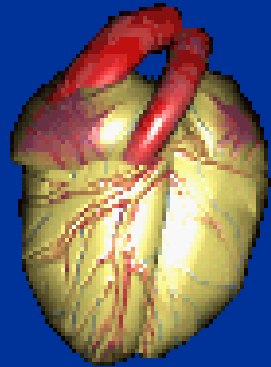
تشبیه حیطه های یادگیری به اعضا بدن یک انسان

۱. حیطه شناختی (Cognitive) مغز

۲. حیطه روان حرکتی (Psychomotor) دست و پا

۳. حیطه عاطفی (Affective) قلب

سطوح حیطة‌ها

فرآیند یادگیری و فعالیتهای فراگیر در سطوح حیطة شناختی شامل:
یادآوری - درک

کاربرد - تجزیه و تحلیل
مقایسه - تشخیص (حل مسئله)

فرآیند یادگیری و فعالیتهای فراگیر در سطوح حیطة نگرشی شامل:
توجه به محرک - پاسخ به آن

ارزش گذاری به پاسخ
اعتقاد یافتن

فرآیند یادگیری و فعالیتهای فراگیر در سطوح مختلف حیطة عملی شامل:
مشاهده - اجرای کار با کمک

هماهنگی - اجرای کار بدون کمک
اجرای کار بطور خودکار (عادت)

سطوح حیطة شناختی : از ساده به پیچیده

- ۱- آگاهی (دانش) : جنبه حفظی / بخاطر سپردن اسامی، آدرس و... ، **افعال**: بنویسد، نام ببرد، تعریف کند.
- ۲- ادراک (فهمیدن) : حفظ و یادآوری با جملات خاص و جدیدفراگیر، **افعال**: توضیح میدهد، مثال می زند، تمیز می دهد، ...
- ۳- کاربرد (بکار بستن): بکارگیری اصول و مفاهیم ، فرمولها، روشها / حل مسائل ریاضی، **افعال**: محاسبه کنید، بکار ببرید...
- ۴- تجزیه و تحلیل : قادر به خرد کردن مطالب به اجزاء ریزتر و تشخیص روابط اجزاء / قادر به تشخیص نظریه های مردود و قادر به تشخیص حقیقت و استنباط شخصی، **افعال**: تجزیه می کند، ارتباط می دهد، تفکیک می کند.
- ۵- ترکیب : قادر به اتصال اجزاء باشد و نتیجه جدید پیدا کند/ داستان نویسی ، **افعال**: اصلاح می کند.
- ۶- ارزشیابی : نقد آثار با استفاده از معیارهای درونی و بیرونی. **افعال**: قضاوت کردن، دفاع کردن، برگزیدن...

نمونه اهداف رفتاری در **حیطه شناختی**

- فراگیر بتواند مثالهایی برای غذاهای کم کالری بیاورد.
- دلایل افزایش وزن بعد از ۳۰ سالگی را توضیح دهد.
- فراگیر بتواند یک رژیم غذایی برای خودش تعیین کند.
- فراگیر اجزای مختلف بدن انسان را مشخص کند.
- فراگیر بتواند واقعیت‌های علمی را از عقاید مردم متمایز سازد.
- فراگیر بتواند برای مشکل اعتیاد یک طرح آموزشی ابتکاری ارائه دهد.
- فراگیر بتواند یک داستان را نقد و بررسی کند.

سطوح حیطة شناختی

ارزشیابی					
ترکیب	ترکیب				
تجزیه و تحلیل	تجزیه و تحلیل	تجزیه و تحلیل			
کاربرد	کاربرد	کاربرد	کاربرد		
درک	درک	درک	درک	درک	
دانش	دانش	دانش	دانش	دانش	دانش

سطوح حیطة روانی حرکتی یا مهارتی :

فکر و فیزیک بدن دخالت دارند. باید علاوه بر زمینه معلوماتی برای انجام فعالیت مهارت هم پیدا کرد.

۱- آمادگی و تقلید:

- آمادگی ذهنی : فراگیر بطور نظری در جریان مهارت قرار می گیرد . کلاس تئوری تزیقات

- آمادگی فیزیکی : نحوه استفاده از قسمتهای مختلف بدن را برای اجرای مهارت یاد می گیرد.

- آمادگی عاطفی : فایده و کاربرد مهارت را می آموزد ← استاد چند بار مهارت را انجام می دهد.

۲- اجرای مستقل: اجرای عمل بدون کمک مربی ولی نظارت استاد ادامه دارد. وسایل معاینه را آماده می کند / اندازه می گیرد - مرتب می کند.

۳- سرعت و دقت: مهارت را تا حدود زیاد یاد گرفته ولی سرعت و دقت کافی را ندارد ← تمرین بیشتر

هدف کلی : درست وزن می کند - با دقت خون می گیرد / رفتاری : تعمیر می کند - بکار می برد.

۴- هماهنگی حرکات: در این سطح، بین مجموعه ای از اعمال هماهنگی برقرار می شود و فراگیر توانایی انجام چندین حرکت را به طور همزمان دارد.

۵- عادی شدن: مهارت را بدون فکر کردن و خیلی راحت انجام می دهد

سطوح حیظه روانی حرکتی یا مهارتی :

عادی شدن				
هماهنگی	هماهنگی			
دقت	دقت	دقت		
اجرای مستقل	اجرای مستقل	اجرای مستقل	اجرای مستقل	
آمادگی	آمادگی	آمادگی	آمادگی	آمادگی

سطوح حیطة عاطفی یا نگرش :

بمنظور اجرای این حیطة باید مراحل زیر را پشت سر هم طی کرد.

۱- مواجهه با موضوع (گرفتن یا دریافت کردن):

ایجاد محرک یا تمایل: فراگیر را به طرق مختلف مثل نمایش فیلم یا تعریف یک داستان و ... با مسئله مورد نظر مواجه می کنیم.
اهداف کلی: با دقت گوش می کند / **افعال رفتاری**: می پرسد ، توصیف می کند ، اشاره می کند.

۲- واکنش یا پاسخ دادن به محرک:

فراگیر نسبت به طرز فکر و ارزش مورد نظر واکنش نشان می دهد. بعد از مرحله بالا حتما باید پیگیری تربیتی صورت گیرد در غیر این صورت فراگیر به پاسخ دیر یا اصلا نمیرسد ، / کلی: در بحث کلاس شرکت می کند جواب می دهد

۳- ارزش گذاری:

ارزش مورد نظر توسط فراگیر پذیرفته شده و نسبت به آن تعهد پیدا می کند
کلی: خود را مسئول می داند / گزارش می کند

۴- سازماندهی یا تدوین:

بعد از پذیرش ارزش ، فراگیر آنرا در ساخت ارزشیخود سازماندهی می کند. مثل طبقه بندی مایملک / وظیفه مربی این است که فراگیر جای صحیح ارزشها را در ساختار ارزشی خود پیدا کند و متناسب با جایگاه آن عمل کند / اهداف کلی: به میل خود مسئولیت قبول می کند - تواناییها و ضعفهای خود را می شناسد و قبول می کند / **اهداف رفتاری**: ادغام می کند - هوا خواهی می کند - تعمیم می دهد

۵- درونی شدن ارزشها یا تبلور شخصیت:

ارزش مورد نظر در رفتار او تجلی پیدا می کند. بدون اینکه مراقبی مواظبت کند. / اهداف کلی: عادات خوب را حفظ می کند . آگاهانه عمل می کند. **افعال رفتاری**: تشخیص می دهد. عمل می کند . تجدید نظر می کند و

سطوح حیطة عاطفی یا نگرش :

تبلور ارزش در شخصیت				
سازماندهی ارزش ها	سازماندهی ارزش ها			
ارزش گذاری	ارزش گذاری	ارزش گذاری		
پاسخ دادن	پاسخ دادن	پاسخ دادن	پاسخ دادن	
توجه	توجه	توجه	توجه	توجه

افعال صریح در حیطه روانی - حرکتی	افعال صریح در حیطه عاطفی	افعال صریح در حیطه شناختی
با مهارت به کار گرفتن	قبول کردن	تعریف کردن
دوست اجرا کردن	تأیید کردن	فهرست کردن
درست آزمایش کردن	همکاری کردن	نام بودن
بازسازی کردن	علاقتمند شدن	توضیح دادن
جابه جا کردن	هم عقیده شدن	تشخیصی دادن
محکم کردن	تحریک شدن	طبقه بندی کردن
عوض کردن	آرزو کردن	تجزیه و تحلیل کردن
و غیره ...	با علاقه انجام دادن	تشخیصی دادن
	تعهد داشتن	قضایات کردن
	و غیره	و غیره

ٲاكسونومي سوالات

سطوح یادگیری در حوزه شناختی

هدفهای یادگیری در حوزه شناختی براساس طبقه بندی **بلوم** شامل شش سطح است که از ساده ترین به پیچیده ترین و بر اساس تاکسونومی سوالات عبارتند از:

۱-دانش (بازشناسی و یادآوری)	۲- فهمیدن؛	۳- به کار بستن؛	۴- تجزیه و تحلیل؛	۵- ترکیب؛	۶- ارزشیابی
تاکسونومی ۱	تاکسونومی ۲			تاکسونومی ۳	

برای رسیدن به هر سطحی از رشد فکری، سپری کردن مراحل پیشین ضروری است که به صورت مختصر به شرح آن می پردازیم:

۱- دانش (تاکسونومی ۱)

پایین ترین سطح یادگیری، دانش است. در این سطح دانشجو باید بتواند از طریق بازشناسی و یادآوری شواهدی ارائه دهد حاکی از اینکه او پدیده ای را که در جریان آموزش تجربه کرده به خاطر سپرده است. یادگیری در این سطح صرفاً جنبه حفظی دارد. البته به خاطر سپردن مفاهیم و اصول را نمی توان به طور کلی بی اهمیت شمرد؛ زیرا لایه ای برای یادگیری در سطوح بالاتر است.

مثال: دانشجو بتواند بخشهای سیستم تحریکی هدایتی قلب را نام برده، نحوه فعالیت الکتریکی قلبی را توضیح دهد.

۳۵-۴۵٪ از مجموع سوالات را تشکیل می دهند. زمان جواب دادن ۳۰-۳۵ ثانیه

۲- فهمیدن (تاکسونومی ۲)

یادگیری در این سطح عبارت است از: توانایی پی بردن آنچه میان آن مطلب با مطالب دیگر ارتباطی برقرار کند.

مثال: دانشجو بتواند قسمتهای مختلف فعالیت الکتریکی قلب را با منحنی الکتروکاردیوگرام تطبیق دهد.

۳- به کاربرستن (تاکسونومی ۲)

یادگیری در این سطح عبارت است از توانایی کاربرد اصول علمی، فرضیه ها، قضایا و دیگر مفاهیم انتزاعی، در موقعیت مناسب بدون اینکه هیچ راه حلی ارائه شود.

مثال: دانشجو بتواند مشخص کند در چه بیمارانی استفاده از الکتروکاردیوگرام به تشخیص کمک می کند.

۴- تجزیه و تحلیل (تاکسونومی ۲)

در این سطح بر تجزیه مطالب به اجزای تشکیل دهنده آن و یافتن روابط بین اجزا و نحوه سازمان یافتن آنها تاکید می شود.

مثال: - دانشجو بتواند تغییرات پاتولوژیک الکتروکاردیوگرام را با اختلالات بالینی بیمار ارتباط دهد.

- گرافی قفسه سینه چیست؟ این گرافی را تفسیر کنید.

سطح درک، کاربرد و تجزیه و تحلیل **تاکسونومی ۲** می باشد و تخصیص سوال به

شکل زیر است: ۲۰-۳۰٪ از مجموع سوالات و زمان جواب دادن ۴۵-۵۰ ثانیه

۵- ترکیب (تاکسونومی ۳)

در این سطح یادگیرنده قسمت‌هایی از تجارب گذشته را با مطالب جدید در هم آمیخته، آن را به صورت یک مفهوم کلی جدید بازسازی می‌کند.

مثال: دانشجو بتواند با تفسیر الکتروکاردیوگرام و با کمک علائم بالینی بیمار، نوع بیماری فرد را مشخص کند.

۶- ارزشیابی (تاکسونومی ۳)

آخرین و عالیترین مرحله شناخت، ارزشیابی است. در این مرحله فراگیرنده، ناچار به اخذ تصمیم است.

مثال: دانشجو بتواند از بین شیوه های مختلف درمانی بهترین را انتخاب کند.

۳۰-۳۵٪ سوالات را تشکیل میدهند زمان ۵۵-۶۰ ثانیه

نکته مهم

- بعضی از سوالات ظاهری شبیه تاکسونومی ۳ دارد در حالیکه فقط محفوظات را می‌سنجند.
- بعضی سوالات ظاهری شبیه تاکسونومی ۱ دارند ولی نیاز به تجزیه و تحلیل دارند !!!
مثال:
- در معاینات بدو استخدام فردی که در معدن سنگ آهن فعالیت می‌کند چه تست‌هایی را پیشنهاد می‌کنید؟

Taxonomy 3

بنابراین تاکسونومی ۳ در برگیرنده حیطه های یادگیری زیر است:

- ارزشیابی
- قضاوت (بالینی)
- حل مساله
- قدرت و توان پیش بینی
- قدرت تصمیم گیری در تنظیم برنامه درمانی
- قدرت در ارایه راه حل‌های عملی

فرم تدوین طرح درس روزانه استاد

عنوان درسی:	موضوع درس:	رشته و مقطع تحصیلی:	نیمسال و سال تحصیلی:	شماره جلسه*:			
.....	پزشکی - دکتری حرفه ای	نیمسال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۰	۱			
هدف کلی: دانشجو باید با آشنا شود.							
تدوین کننده: دکتر.....							
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱		شناختی یا عاطفی یا مهارتی-حرکتی	کلاس	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور و دقیقه
۲						
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							
۹							
۱۰							

الف: ارزیابی بخش ساختاری طرح دوره (میزان ارزش: ۴۰) این بخش توسط کارشناس EDO یا H-EDO تکمیل گردد.

ردیف	آیتم	امتیاز	بلی	خیر	امتیاز مکتسبه
۱	آیا بخش اطلاعات عمومی فرم طرح دوره با اجزاء ذیل نوشته شده است؟ نام درس : بله ☐ خیر ☐ محل اجرا: بله ☐ خیر ☐ تعداد واحد: بله ☐ خیر ☐ دانشکده و گروه آموزشی : بله ☐ خیر ☐ مدت و شکل دوره : بله ☐ خیر ☐ نیمسال و سال تحصیلی : بله ☐ خیر ☐ رشته و مقطع دانشجویان : بله ☐ خیر ☐	۲ (هر آیتم ۰/۲ امتیاز)			
۲	آیا هدف کلی درس بیان شده است؟	۴			
۳	آیا اهداف ویژه بر اساس هدف کلی تدوین شده است؟	۷			
۴	آیا فهرست محتوا بر اساس سرفصل نوشته شده است؟	۴			
۵	آیا روش تدریس متناسب با محتوا نوشته شده است؟	۵			
۶	آیا نوع وسایل کمک آموزشی پیش بینی شده است؟	۳			
۷	آیا جدول ارائه زمانبندی ارائه درس در طول ترم تکمیل شده است؟	۵			
۸	آیا نحوه ارزشیابی و نمره دهی به دانشجو به طور شفاف نوشته شده است؟	۵			
۹	آیا وظایف و تکالیف دانشجویان پیش بینی شده است؟	۳			
۱۰	آیا منابع درسی بر اساس کوریکولوم نوشته شده است؟	۲			
جمع امتیاز :					۴۰

ب: ارزیابی بخش محتوایی طرح دوره (میزان ارزش: ۶۰) این بخش توسط نماینده گروه آموزشی تکمیل گردد.

ردیف	آیتم	میزان امتیاز	امتیاز مکتسبه
۱	آیا سرفصل درسی بر اساس کوریکولوم نوشته شده است؟	تا ۶ امتیاز	
۲	آیا هدف کلی درس با سرفصل انطباق دارد؟	تا ۶ امتیاز	
۳	آیا اهداف ویژه طرح دوره برای رسیدن به هدف کلی دوره کافی است؟	تا ۶ امتیاز	
۴	آیا فهرست محتوا طرح دوره متناسب سرفصل می باشد؟	تا ۶ امتیاز	
۵	آیا روش تدریس، متناسب با محتوای درس می باشد؟	تا ۶ امتیاز	
۶	آیا وسایل کمک آموزشی متناسب با محتوای درس می باشد؟	تا ۶ امتیاز	
۷	آیا روش ارزشیابی متناسب با محتوای درس می باشد؟	تا ۶ امتیاز	
۸	آیا جدول ارائه زمانبندی درس متناسب با تعداد واحد درسی می باشد؟	تا ۶ امتیاز	
۹	آیا منابع تدریس، بر اساس کوریکولوم می باشد؟	تا ۶ امتیاز	
۱۰	آیا طرح دوره در ابتدای ترم به دانشجویان ارائه شده است؟	تا ۶ امتیاز	
جمع امتیاز:		۶۰	

سؤال؟

پیشنهاد؟

راهکار؟

؟؟؟.....

THANKS FOR YOUR ATTENTION

با سپاس از توجه شما
دکتر آرمون: a.armoun@yahoo.com

